

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 540/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Kubáňovou, Cintorínska 5, Nitra, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zo 6. júna 2017 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 95/2017 a jeho uznesením z 3. augusta 2017 pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 3

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva zaručeného čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zo 6. júna 2017 (doručenej okresnému súdu 9. júna 2017) a nadväzujúcim postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 95/2017 a jeho uznesením z 3. augusta 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené na okresnom súde trestné konanie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami v spolupáchateľstve podľa § 20 a § 295 ods. 1 písm. a), písm. b) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „Trestný zákon“) a iné. Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 97/2014 z 19. septembra 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 66/2014 z 2. októbra 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c) Trestného poriadku. Väzbu vykonáva do dnešného dňa nepretržite.

3. Sťažovateľ podal 9. júna 2017 na okresnom súde žiadosť o prepustenie z väzby (ďalej aj „žiadosť“), navrhol väzbu nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka a prijatím písomného sľubu sťažovateľa. Okresný súd uznesením sp. zn. 5 Tk 3/2015 z 22. júna 2017 rozhodol, že žiadosť sťažovateľa podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietá, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijíma písomný sľub a ponúknutú peňažnú záruku sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku súd nenahrádza väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okrem uvedených inštitútov nahradenia väzby bola súčasťou žiadosti i ponuka o zloženie peňažnej záruky za obžalovaného osobou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Pred začiatkom rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby bol sudcovi predložený i návrh [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], za prevzatie záruky za ďalšie správanie obžalovaného po prepustení z väzby.

4. Okresný súd o žiadosti sťažovateľa a jeho návrhoch rozhodol na neverejnom zasadnutí 22. júna 2017 uznesením sp. zn. 5 Tk 3/2015, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, neprijal písomný sľub a ponúknutú peňažnú záruku sťažovateľa a nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti uzneseniu okresného súdu hneď po jeho vyhlásení podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú následne písomne odôvodnil. Uznesenie okresného súdu napadol sťažnosťou aj [REDACTED]. O sťažnostiach rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 95/2017, ktoré vydal na neverejnom zasadnutí konanom 3. augusta 2017. Krajský súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu v celom rozsahu, zmenil dôvody väzby sťažovateľa tak, že ho ponecháva vo väzbe len z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a zamietol žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, o nahradenie väzby prevzatím záruky za ďalšie správanie sťažovateľa ponúknutej [REDACTED], [REDACTED], o nahradenie väzby písomným sľubom sťažovateľa, o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom, o nahradenie väzby peňažnou zárukou. Podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol sťažnosť [REDACTED].

5. V sťažnosti sťažovateľ namietal zdĺhavosť rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré trvalo od podania žiadosti do rozhodnutia viac, ako je prípustné. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedlly*“ a francúzsky výraz „*a bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, bod 21, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24 a Sanchez - Reisse z roku 1986, A-107, bod 55). Význam osobnej slobody jednotlivca sa podľa sťažovateľa prejavuje aj v čl. 5 ods. 4 dohovoru, podľa ktorého sa od súdu vyžaduje, aby konal urýchlene, pričom podľa dohovoru nemožno akceptovať žiadne zbytočné prieťahy. Za zodpovedajúce možno považovať lehoty 14, resp. 18 dní (ESLP, Touroude proti Francúzsku z 3. 10. 2000), nie však už lehotu 23 dní (Rehbock proti Slovinsku

z 28. 11. 2000) a lehoty 30 dní, resp. 33 dní (ESLP, G. B. a M. B. proti Švajčiarsku z 30. 11. 2000). Uvedené lehoty platia, ak sa koná v dvoch inštanciách; dvojinštančnosť konania nezavahuje štát povinnosti plniť záväzky vyplývajúce z dohovoru. Vychádzajúc z uvedeného, lehoty 31 dní, resp. 48 dní boli považované za neprimerane dlhé. Do lehoty sa pritom počíta celková doba konania od podania žiadosti až po doručenie konečného rozhodnutia (Letelier proti Francúzsku z r. 1991, Navarra v. Francúzsko, rozsudok z 23. 11. 1993, bod 28).

6. Sťažovateľ odkázal aj na judikatúru ústavného súdu, ktorý sa vo svojich rozhodnutiach zaoberal postupom všeobecných súdov pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby a judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty počítané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Z uvedeného vyplýva, že lehota počítaná na mesiace nezodpovedá urýchlenosti. Tejto požiadavke nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 126/05, III. ÚS 199/05, II. ÚS 353/06).

7. Podľa názoru sťažovateľa „... porušenie práva v jeho prípade, najmä s prihliadnutím na časový odstup od podania žiadosti po rozhodnutie o nej, je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedliteľné a netolerovateľné a preto už nie je možné zhojiť právo a nezákonnosť dodatočným rozhodnutím a má za to, že ako prostriedok zabezpečenia osobnej slobody obvineného a zabránenia jej ďalšieho porušovania, malo byť prijaté iba opatrenie znamenajúce okamžité ukončenie väzobného obmedzenia“.

V zmysle uvedeného bolo porušené právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

8. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti poukazuje na to, že okresný súd si nesprávne vyložil ponúknutú peňažnú záruku, ktorú neponúkal sťažovateľ, ale iná osoba (██████████). Túto osobu, i keď prítomnú v budove súdu, nevypočul a znemožnil jej ponúknuť peňažnú záruku za sťažovateľa. V tejto súvislosti okresný súd neskúmal, či sťažovateľ súhlasí, aby za jeho

osobu zložila peňažnú záruku iná osoba. Rozhodnutie okresného súdu v časti o neprijatí peňažnej záruky trpí procesnou chybou, ktorú nebolo možné korigovať v konaní na sťažnostnom (krajskom) súde. Nestotožnil sa s názorom krajského súdu, že „*nebol pripojený žiaden dôkaz prejavu vôle osoby [REDAKOVANÉ] na zloženie peňažnej záruky za obžalovaného*“, tu poukázal na predložené listiny (výpis z registra trestov osoby ponúkajúcej peňažnú záruku, daňové priznanie a výpis z obchodného registra spoločnosti osoby ponúkajúcej peňažnú záruku). Okresnému súdu vyčítal, že sa nevysporiadal s otázkou možnosti prijatia ponuky o prevzatí záruky za ďalšie správanie sťažovateľa zo strany [REDAKOVANÉ], zástupcu občianskeho združenia nevypočul a o tejto ponuke nerozhodol. Krajský súd pri rozhodovaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 80 ods. 2 Trestného poriadku a zástupcu občianskeho združenia nevypočul. Nedošlo k upovedomeniu obhajkyne [REDAKOVANÉ] o termíne rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby. Napokon sťažovateľ nesúhlasil so záverom krajského súdu o pretrvávajúci dôvodov jeho väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a vysvetlením, že vzdelanie a jeho odborné znalosti prezentované v priebehu doterajšieho konania odôvodňujú obavu, že po prepustení z väzby by mohol v páchaní obdobnej trestnej činnosti pokračovať. V tomto prípade ide o diskrimináciu sťažovateľa (znevýhodnenie aj vo vzťahu k dvom spoluobžalovaným, ktorých krajský súd z väzby prepustil a väzbu nahradil príslušnými inštitútmi) z dôvodu jeho vzdelania a vedomosti. Uvedené pochybenia súdov majú za následok nezákonnú väzbu sťažovateľa.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti náležom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ]... a to právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy SR, právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod spis. zn. 5 Tk/3/2015 v súvislosti s rozhodnutím o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu boli porušené.

2. Základné práva [REDAKOVANÉ]... a to právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

bolo postupom Krajského súdu Trnava v súvislosti s rozhodovaním o prepustenie z väzby na slobodu boli porušené.

3. Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 3Tos/95/2017 zo dňa 03. 08. 2017 zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Trnava na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000 eur, ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000 eur, ktoré je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresnému súdu Trnava a Krajskému súdu Trnava ukladá spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 312,34... za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR na účet advokáta JUDr. Jana Kubáňová... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

9.1 Ústavnému súdu Slovenskej republiky bolo 31. októbra 2017 doručené „Doplnenie Ústavnej sťažnosti“ z 29. októbra 2017, ktorou sťažovateľ namietal neumožnenie nahliadnutia do trestného spisu Okresného súdu Trnava vedeného pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 na základe jeho písomnej žiadosti z 2. apríla 2017, ktorá bola doručená Okresnému súdu Trnava 2. apríla 2017 a Krajskému súdu v Trnave 4. apríla 2017 pri uplatnení práv obvineného v súvislosti s podaním jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom tiež rozhodol, že:

„Základné právo [redacted], nar. [redacted] a to právo nahliadnuť do súdneho spisu zaručené v čl. 50 ods. 3 Ústavy SR postupom Okresného súdu a Krajského súdu bolo porušené.“

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom

prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

16. Po oboznámení sa s petitom sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby...

17. Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Z tohto dôvodu všeobecný súd musí skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o žiadostiach obvineného o prepustenie na slobodu (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Obvinený držaný vo väzbe musí mať možnosť v primeraných intervaloch žiadať o súdnu kontrolu zákonnosti väzby (Bezicheri c. Taliansko z 25. 10. 1989) vrátane možnosti žiadať, aby jeho väzba bola nahradená zárukou.

18. Vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy ústavný súd uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je

zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

19. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom. Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „*v súlade s konaním ustanoveným zákonom*“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „*zákonné*“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Obdobne aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru je predmetom súdneho prieskumu „*zákonnosť*“ pozbavenia osobnej slobody.

A. K námietkam sťažovateľa o neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby postupom a rozhodovaním okresného súdu (pod sp. zn. 5 Tk 3/2015) a postupom a rozhodovaním krajského súdu (pod sp. zn. 3 Tos 95/2017)

20. Pri posudzovaní neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby sa vychádza aj z pravidla, že keď sa na rozhodovaní o návrhoch osoby pozbavenej osobnej slobody na preskúmanie zákonnosti tohto pozbavenia zúčastnilo viac stupňov súdov, berie sa do úvahy celková dĺžka konania, to znamená od podania návrhu až do právoplatného rozhodnutia o ňom (napr. rozsudky ESĽP vo veciach Letellier v. Francúzsko, 26. 6. 1991, § 56 a Navarra v. Francúzsko, 23. 11. 1993, bod 28).

21. S prihliadnutím na uvedené pravidlo pri posudzovaní sťažnosti väzobne stíhanej osoby sa ústavný súd sústredil na posúdenie a zhodnotenie celkovej dĺžky konania súdov pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby. Sťažovateľ 9. júna 2017 podal na okresnom súde žiadosť o prepustenie z väzby s návrhmi na jej nahradenie. Krajský súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 Tk 3/2015 z 22. júna 2016 na neverejnom zasadnutí konanom 3. augusta 2017, teda po štyridsiatich dvoch dňoch od rozhodnutia okresného súdu, ktorý rozhodol po trinástich dňoch od podania žiadosti. Celkove tak konanie na oboch stupňoch trvalo 55 dní, čo svedčí o uplynutí dlhšieho času pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, v priemere neprekračujúceho jeden mesiac na každý stupeň konania, čo ústavný súd aj s prihliadnutím na osobitné okolnosti hodnotí ako hraničnú dobu. Ústavný súd však v záujme objektivity prihliadol aj na osobitné okolnosti, s ktorými sa konajúce súdy museli vysporiadať. Išlo o potrebu rozhodovania nielen o žiadosti sťažovateľa, ale súčasne v tom istom konaní aj o žiadostiach o prepustenie z väzby ďalších dvoch obžalovaných ako spolupáchateľov. Celkovú dĺžku konania s prihliadnutím na uvedené okolnosti preto ústavný súd ešte nehodnotí ako ústavne neudržateľnú. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú, čo je dôvodom na jej odmietnutie.

B. K ďalším námietkam sťažovateľa voči postupu a rozhodovaniu okresného súdu (pod sp. zn. 5 Tk 3/2015) a postupu a rozhodovaniu krajského súdu (pod sp. zn. 3 Tos 95/2017)

22. Sťažovateľ v sťažnosti namieta okrem rýchlosti rozhodovania aj ďalšie nedostatky, ktorých sa mali súdy (okresný a krajský) dopustiť pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby.

23. Sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu označených práv postupom a rozhodnutím okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 v súvislosti s námietkami spochybňujúcimi zákonnosť väzby (neexistenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich ďalšie trvanie väzby, rozpor medzi výrokom a odôvodnením pri neprijatí

peňažnej záruky, k zmareniu výsluchov [redacted] ako osoby ponúkajúcej peňažnú záruku a zástupcu [redacted] ponúkajúceho záruku za ďalšie správanie obžalovaného, neupovedomenie obhajkyne [redacted] o termíne rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby) bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04). Sťažovateľ bol v prvostupňovom konaní v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku oprávnený dovoliavať sa ochrany svojich práv a slobôd v rámci konania o sťažnosti na krajskom súde, ktorému ako súdu odvolaciemu prislúcha preskúmať postup okresného súdu, túto možnosť aj využil. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup okresného súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal krajský súd, ten uznesením z 3. augusta 2017 sp. zn. 3 Tos 95/2017 rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 22. júna 2017 sp. zn. 5 Tk 3/2015 spôsobom, že jednak v plnom rozsahu zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a zároveň ho nahradil vlastným rozhodnutím.

24. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením krajského súdu [pre neexistenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich ďalšie trvanie väzby vzhľadom na dĺžku väzobného stíhania, vydanie rozhodnutia bez vypočutia zástupcu [redacted], znevýhodnenie (diskriminácia) sťažovateľa z dôvodu jeho vzdelania a vedomostí voči ostatným spolupáchateľom].

25. V namietanom uznesení krajský súd v podstatnom uviedol:

„... Z obsahu spisu vyplýva, že obžalovaní boli vzatí do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Trnava sp. zn. 0Tp/97/2014 zo dňa 19. 09. 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tpo/66/2014 zo dňa 02. 10. 2014. O väzbe obžalovaných súdy oboch stupňov doposiaľ opakovane rozhodovali. Naposledy

boli ustálené dôvody väzby u obžalovaného [REDAKOVANÉ] len podľa § 71 odsek 1 písm. a/, písm. c/ Trestného poriadku a u obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] len z dôvodu § 71 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Obžaloba v prejednávanej veci bola doručená okresnému súdu dňa 05. 08. 2015.

Napriek tomu, že pôvodný odsudzujúci rozsudok súdu I. stupňa v predmetnej veci zo dňa 23. 01. 2017 bol zrušený uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/42/2017 zo dňa 11. 05. 2017 a napriek námietkam obhajoby vo vzťahu k skutkovým zisteniam, krajský súd naďalej zastáva názor, že doposiaľ zabezpečené dôkazy nasvedčujú na to, že sa obžalovaní dopustili konania, ktoré im je kladené za vinu v obžalobe, toto konanie vykazuje znaky označených trestných činov. Miera účasti jednotlivých obžalovaných na páchaní trestnej činnosti ako aj ustálenie rozsahu tejto trestnej činnosti bude vecou ďalšieho dokazovania...

Pri preskúvaní existencie dôvodu tzv. útekovej väzby podľa § 71 odsek 1 písm. a/ Trestného poriadku u obžalovaného [REDAKOVANÉ] sa krajský súd stotožnil s námietkami obhajoby, že v súčasnom štádiu konania nemôže byť existencia tohto dôvodu väzby daná len hrozbou vysokého trestu bez toho, že by existovala ďalšia konkrétna skutočnosť, ktorá by odôvodňovala obavu z úteku. V doterajšom konaní súdy oboch stupňov v tejto súvislosti prihliadali predovšetkým na osobnostný profil obžalovaného, na to, že je užívateľom pervitínu, ktorý výrazne ovplyvňuje jeho správanie a rozhodovanie, ktoré skutočnosti v súvislosti s hrozbou vysokého trestu zakladali dôvod väzby podľa § 71 odsek 1 písm. a/ Trestného poriadku.

Pri rozhodovaní o aktuálnej sťažnosti obžalovaného krajský súd dospel k záveru, že z dôvodov, na ktoré poukazovali súdy oboch stupňov pri hodnotení dôvodu väzby podľa § 71 odsek 1 písm. a/ Trestného poriadku v súčasnej dobe je aktuálna len hrozba vysokého trestu. Po väzbou vynútenej dlhodobej abstinencii obžalovaného od užívania omamných a psychotropných látok možno uvažovať o prípadných osobnostných zmenách pod vplyvom týchto látok len hypotetickej roviny, čo je pre ďalšie trvanie väzby z dôvodu § 71 odsek 1 písm. a/ Trestného poriadku nepostačujúce. Preto krajský súd dospel k záveru, že tento väzobný dôvod obžalovaného [REDAKOVANÉ] v súčasnej dobe nie je daný.

Naďalej mal krajský súd za to, že u obžalovaného [REDAKOVANÉ] pretrváva dôvod väzby podľa § 71 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku, nakoľko charakter trestnej činnosti,

ktorá mu je kladená za vinu, jej rozsah a zistenia nasvedčujúce na úmysel obžalovaného zaobstarávať si takouto protiprávnou činnosťou finančné prostriedky, naďalej odôvodňujú aj do budúcnosti obavu, že bude v obdobnej trestnej činnosti pokračovať. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že chemické laboratórium obžalovaného, kde malo dochádzať k výrobe zakázaných látok už neexistuje. V tomto smere krajský súd zohľadnil najmä vzdelanie obžalovaného a jeho odborné znalosti prezentované v priebehu doterajšieho konania ako takú skutočnosť, ktorá odôvodňuje obavu, že by v prípade prepustenia z väzby mohol v páchaní obdobnej trestnej činnosti pokračovať a na jej páchanie si opätovne vytvoriť materiálne predpoklady.

Krajský súd, rovnako ako súd I. stupňa, skúmal, či je možné nahradiť väzbu obžalovaného [REDAKOVANÉ] alternatívnymi inštitútmi podľa § 80 odsek 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku resp. § 81 Trestného poriadku a dospel k záveru, že z dôvodov uvedených vyššie nemožno týmito inštitútmi dosiahnuť účel väzby.

V tejto súvislosti krajský súd opätovne poukazuje na to, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, pri ktorom je v zmysle § 80 odsek 2 Trestného poriadku nahradenie väzby alternatívnymi inštitútmi viazané na existenciu výnimočných okolností prípadu, ktoré u obžalovaného [REDAKOVANÉ] zistené neboli. Napokon ich existenciu nepreukazuje ani obžalovaný ani obhajoba.

Krajský súd považoval za nedôvodné námietky [REDAKOVANÉ] - obhajkyne obžalovaného, týkajúce sa porušenia práva obžalovaného na spravodlivý proces, nakoľko z obsahu spisu (č. l. 5076) je zrejmé, že rovnako ako druhá obhajkyňa obžalovaného JUDr. Kubáňová, bola upovedomovaná o termíne verejného zasadnutia dňa 22. 06. 2017. Oneskorené prevzatie upovedomenia (28. 06. 2017) a neúčast' tejto obhajkyne na procesnom úkone, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého uznesenia, nemožno považovať za porušenie práv obžalovaného na obhajobu a spravodlivý proces najmä za situácie, že tohto procesného úkonu sa zúčastnila jeho ďalšia obhajkyňa - JUDr. Kubáňová. ...

Pri skúmaní možnosti nahradenia väzby týchto obžalovaných alternatívnymi inštitútmi však na rozdiel od obžalovaného [REDAKOVANÉ] dospel krajský súd k záveru, že v súčasnom štádiu konania je možné eliminovať obavu z pokračovania v trestnej činnosti u oboch obžalovaných nahradením ich väzby dohľadom probačného a mediačného

úradníka podľa § 80 odsek 1 písm. c/, odsek 2 Trestného poriadku, za súčasného uloženia primeraných obmedzení a povinností tak, ako vyplývajú z výrokovvej časti tohto uznesenia.

Pri týchto úvahách krajský súd neprehliadol, že aj títo obžalovaní sú trestne stíhaní sa obzvlášť závažný zločin, avšak prihliadol na to, že k páchaniu trestnej činnosti, ktorá im je kladená za vinu, malo dochádzať v chemickom laboratóriu obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktoré už neexistuje, a tiež na to, že výroba nepovolených látok a výbušnín vyžaduje nielen materiálno-technické vybavenie ale aj odborné znalosti a skúsenosti, ktorými disponuje len obžalovaný [REDAKOVANÉ]. Uvedené skutočnosti vyhodnotil krajský súd ako okolnosti prípadu, ktoré v súčasnom štádiu trestného konania výrazne znižujú obavu, že by títo obžalovaní v obdobnej trestnej činnosti v budúcnosti pokračovali, a ktoré odôvodňujú aj postup podľa § 80 odsek 2 Trestného poriadku.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov krajský súd zrušil napadnuté uznesenie a rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovvej časti.

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] krajský súd zamietol ako sťažnosť podanú neoprávnenou osobou, nakoľko za oprávnené osoby v zmysle § 186 Trestného poriadku sa považujú osoby, ktorých sa uznesenie priamo týka, alebo ktoré na uznesenie dali návrh, na ktorý ju zákon oprávňuje.

Ako bolo uvedené vyššie [REDAKOVANÉ] nepodal návrh na prijatie peňažnej záruky, tento návrh bol obsiahnutý len v žiadosti o prepustenie z väzby, ktorý uvedená osoba žiadnym spôsobom neverifikovala. Z uvedeného je zrejmé, že ak [REDAKOVANÉ] nepodal návrh na prijatie peňažnej záruky, preto nebol ani oprávnený na podanie sťažnosti. “

26. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie

do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne uspošobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02).

27. Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

28. Po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia krajského súdu, vychádzajúc z judikatúry ESĽP, ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k zákonom predpokladanému zotrvaníu sťažovateľa vo výkone väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcim krajským súdom vrátane právnej úpravy práva na slobodu a bezpečnosť podľa dohovoru s dôsledkom porušenia sťažovateľom označených práv a jeho ďalším nezákonným zotrvaním vo výkone preventívnej väzby. Ústavný súd teda konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov a skutkových okolností posudzovanej veci, v dôsledku čoho ich ústavný súd vníma ako legitímne a právne akceptovateľné nielen z uhla zákonnosti, ale aj ústavnosti. Krajský súd dostatočne podrobne sťažovateľom predstreté podstatné námietky a pretrvávajúce okolnosti pozbavenia jeho osobnej slobody vysvetlil, v komparácii s tým vysvetlil, prečo na rozdiel od sťažovateľa pominuli dôvody väzby u ďalších spoluobvinených, neopomenul pritom zdôvodniť potrebu ponechania sťažovateľa vo väzbe poukazom na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z hľadiska materiálnej interpretácie podmienok preventívnej väzby, ktoré vo svojom rozhodnutí vysvetlil. Okolnosť, že sa s týmto vysvetlením sťažovateľ nestotožnil, resp. ho považuje za diskriminačné, nemôže zakladať bez ďalšieho porušenie jeho práv, najmä ak bolo krajským súdom osobitne vysvetlené, v čom spočíva odlišnosť situácie sťažovateľa a ďalších dvoch spoluobvinených. Pri úvahe, či je možné nahradiť väzbu sťažovateľa alternatívnymi inštitútmi podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku,

resp. § 81 Trestného poriadku, krajský súd konštatoval, že sťažovateľ a obhajoba netvrdili existenciu výnimočných okolností prípadu, ktoré sa vyžadujú pri trestnom stíhaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin a súd takéto okolnosti sám nezistil. Krajský súd vo svojom napadnutom rozhodnutí poskytol primeranú súdnu odpoveď („adequate judicial response“) na podstatné okolnosti sťažovateľovho väzobného stíhania, a preto v naznačených súvislostiach ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi sťažovateľom označenými základnými právami a ním predstretým dôvodom, v dôsledku čoho považuje ním prednesenú argumentáciu v tejto jej časti za zjavne neopodstatnenú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmieta podanú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

29. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nevypočutia zástupcu [REDACTED] [REDACTED] krajským súdom (the right to be heard) ústavný súd v prvom rade poukazuje na znenie § 80 Trestného poriadku, z ktorého takéto povinnosť súdu výslovne nevyplýva. V korelácii s poučeniami poskytovanými súdom v zmysle § 80 ods. 2 Trestného poriadku môže nastať potreba vypočutia toho, kto záruku ponúka. Ak záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky, ktorá spĺňa podmienky na jej prijatie, súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie oboznámi takýto subjekt s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu. Súčasne obvineného oboznámi s obsahom záruky (§ 80 ods. 2 Trestného poriadku). K oboznámeniu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku sa pristúpi vtedy, ak je reálny predpoklad prijatia záruky príslušným orgánom. V konaní pred krajským súdom taký predpoklad nenastal. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd odmietol podanú sťažnosť aj v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

30. K „Doplneniu Ústavnej sťažnosti“ doručenej ústavnému súdu 31. októbra 2017 ústavný súd pripomína, že pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06). Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje. Pokiaľ ide o práva namietané v „*Doplnení ústavnej sťažnosti*“, obsah ústavnej sťažnosti a jej doplnenie nesignalizuje zachovanie dvojmesačnej lehoty (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), čo je dôvodom odmietnutia pre uvedenú časť sťažnosti v dôsledku jej oneskorenosti. O tvrdenom porušení základných práv sťažovateľa spočívajúcom v nemožnosti nahliadnutia do trestného spisu na základe žiadosti z 2. apríla 2017 v súvislosti s jeho žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu zo 6. júna 2017 sa sťažovateľ v konaní dozvedel najneskôr vyhlásením, resp. doručením uznesenia okresného súdu sp. zn. 5 Tk 3/2015 z 22. júna 2017. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že sťažnosť v rozsahu jej doplnenia bola sťažovateľom podaná až po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože bola ústavnému súdu doručená až 31. októbra 2017. Sťažovateľ bol navyše v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku oprávnený dovoľávať sa ochrany svojich práv a slobôd v rámci konania o sťažnosti na krajskom súde, ktorému ako súdu odvolaciemu prislúcha preskúmať postup okresného súdu. Sťažovateľ sa však ochrany svojich práv v tomto smere pred všeobecnými súdmi nedovoľával, i keď mu v tom nebránila žiadna prekážka. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavnému súdu nie je daná ani právomoc zaoberať sa prípadným porušením práv postupom pred okresným súdom, pretože tento preskúmal krajský súd.

31. Z uvedených dôvodov bola preto sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými požiadavkami sťažovateľa uplatnenými v podanej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2017